FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 110

AN IN SPIRIT
LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, JUNE 7, 1971

ŠTEV. LXXII — VOL. LXXII

Jaka Okorn 6-1-1
205 Irving Ave.
Brooklyn, N. Y. 11237

Sedaj še dvoboj med Nixonom in Millsom

Načelnik Domovega odbora W. Mills nasprotuje predsednikovemu načrtu o delitvi zvezne dohodnine z državami.

WASHINGTON, D.C. — Sicer ga še pred kratkim ni nihče pričakoval, pa smo ga vendarle dočakali. Povod zanj je star. Nixon si je vbil v glavo, da naj države in občine dobijo svoj del iz federalne dohodnine. V tej težnji ga podpirajo vsi guvernerji in župani brez ozira na strankarsko pripadnost. Na drugi strani vodi znani kongresnik Mills v Kongresu boj proti delitvi in je kot praktičen politik napravil tudi načrt, kaj naj nadomesti Nixonov načrt.

Mislili smo, da se bo dvoboj med Nixonom in Millsom vršil tako, kot se je vršil med Millsom in Johnsonom, kjer je Johnson podlegel. Mills je bil pač v Kongresu močnejši od Johnsona. Nixon tega menda ne verjame in se je spustil v boj z Millsom, čeprav ni politično tako močan, kot je bil Johnson.

Med tem se je pripetilo, da se je Nixon dal zapeljati od Agnewa in se spustil v boj s televizijskimi mrežami, posebno z CBS in NBC, pa tudi s časopisjem. Nixonu in Agnewu se namreč zdi, da imajo televizijske mreže preveč moči v naši javnosti, kar seveda spodbijajo mreže in njihovi zavezniki, ki jih pa v liberalnem delu naše javnosti ni ravno malo. Trenja med predsednikom ter podpredsednikom na eni strani in "sredstvi za informacije" na drugi strani so se močno zaostrila, posledice pa niso izostale.

Millsov ugled je močno narastel v naši javnosti. Ima dosti vabil, naj pride razlagat svoj načrt za nadomestek delitve federalne dohodnine. Celo legislature so ga začele vabiti. To so hitro izkoristili pri CBS. Že parkrat so v svojih oddajah prenašali tudi filme o Millsovih nastopih zunaj Kongresa. Listi so to takoj opazili in kar "mimogrede" radi poudarjali, da postaja Mills resen kandidat za predsednika. Tako smo pred par dnevi doživeli, da je Nixonov davčni predlog propadel v Kongresu, prav takrat pa je Mills razlagal svoje ideje o davkih pred legislaturo v Illinoisu. Politični svet se je posmehoval, pri tem pa Mills trdi, da ni kandidat, Nixon pa svoje kandidature tudi še ni objavil.

Rusi kupili pšenico v Kanadi

OTTAWA, Kan. — Tu je bilo pretekli teden objavljeno, da je Sovjetska zveza kupila 81.5 milijonov mernikov pšenice za okroglo 145 milijonov dolarjev. Dodatno bo vzela še v okviru pogodbe iz leta 1966 38.4 milijone mernikov in si prihranila pravico za nakup nadaljnih 10 milijonov prihodnje leto.

Vremenski prerok pravi:

Oblačno z možnostjo neviht. Najvišja temperatura okoli 85. Včeraj so opazili vrtinčaste vetrove nad jezerom Erie, vendar ni nobeden udaril na zemljo kot tornado.

Novi grobovi

Michael Jursinovic

V Euclid General bolnišnici je umrl 87 let stari Michael Jursinovic s 1492 E. 175 St., mož Stefanie, roj. Ljubic, oče Stelle Dugar, Amelie Klish in Anne Jursinovic, 6-krat stari oče, 2-krat prastrari oče, brat Johanne Gombac. Osem bratov je umrlo pred njim. Pokojnik je bil doma v vasi Podbeze v fari Hrušica, od koder je prišel v ZDA l. 1910. Zaposlen je bil kot strojnik v Murray Ohio Manufacturing Co. 15 let, ko je stopil pred 18 leti v pokoj. Bil je član Carniola Tent No. 1288 T.M. Pogreb je danes zjutraj ob 8.15 iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9., nato na All Souls pokopališče.

Anton Gainar

Po enem mesecu bolezni je umrl v Euclid General bolnišnici 81 let stari Anton Gainar (Zgajnar) s 19705 Shawnee Avenue, rojen v vasi Graben v fari Sv. Gregorja, od koder je prišel v ZDA l. 1904, mož Mary, roj. Levstik, s katero sta 4. julija 1970 praznovala 61-letnico poroke, oče Anthonyja J., Mary Novince in Amerile Nagode, 9-krat stari oče, 11-krat prastari oče, brat Jožeta in Marije (Jug.). Pokojnik je bil zaposlen pred svojo upokojitvijo pred 16 leti kot strojnik pri Parker Appliance Co. Bil je eden od ustanoviteljev ADZ. Preje je bil odbornik pri ADZ št. 1 in 17, zdaj pa član Slovenskega doma št. 6 ADZ. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v sredo ob 9.15, v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. ob 10., nato na All Souls pokopališče.

Brezposelnost na 6.2%!

WASHINGTON, D.C. — Delavsko tajništvo je objavilo, da je brezposelnost v maju porastla od 6.1% na 6.2%. To je sprožilo nove skrbi v Beli hiši in seveda demokratsko kritiko republikanske gospodarske politike.

Dejansko je bilo v maju brez posla 4,4 milijone dela voljnih ljudi, 300,000 manj kot v aprilu. Ker je porast števila zaposlenih v tem času večji, pomeni to, da je brezposelnost porastla. Zaposlenih je bilo v maju skupno v ZDA 78.8 milijonov ljudi.

Saigon in Washington bi morala to vedeti!

Povpraševanje rdečih vojnih ujetnikov je pokazalo, da ti nočejo domov, pa Washington in Saigon tega nista pravočasno hotela verjeti.

SAIGON, J. Viet. — Vlada Južnega Vietnama je 30. aprila ponudila Severnemu Vietnamu vrnitev 570 bolnih ali ranjenih vojnih ujetnikov, Hanoi je 14. maja ponudbo sprejel in objavljeni so bili načrti in pogoji za njihovo vrnitev. Ko je bilo vse pripravljeno, se je pokazalo, da se od vseh povprašanih ujetnikov hoče vrniti le 13. Povpraševanje ujetnikov je izvedel Mednarodni Rdeči križ. Prijavljenih 13 ujetnikov so naložili na ameriško prevozno ladjo in jih peljali na določeno mesto. Tam ni bilo nikogar, da bi jih prevzel.

Še predno je prišel čas za vrnitev ujetnikov, je bilo objavljeno, da jih je namesto 570 le 13. To so v Hanoiu označili za sramoto in hudobijo ter odklonili sprejem 13. Ameriška ladja se je z ujetniki vrnila nazaj v Da Nang, jih izkrcala in poslala v ujetniško taborišče.

Ker so v Washingtonu upali, da bo vrnitev rdečih vojnih ujetnikov odprla vrata vrnitvi bolnih ameriških vojnih ujetnikov v Severnem Vietnamu, je seveda zdaj tam precej nejevolje in razočaranja. Poznavalci položaja poudarjajo, da je bilo vse to nepotrebno, ker je bilo že davno znano, da severnovietnamski vojni ujetniki nočejo domov, vsaj ne sedaj. Posebno zasliševanje je v preteklem februarju pokazalo, da je od vseh bolnih in ranjenih vojnih ujetnikov voljnih iti domov v Severni Vietnam le 17.

Neki ameriški častnik, ki govori tekoče vietnamsko in je v Vietnamu že 4 leto, je povpraševal ujetnike in prišel do zaključka, da ima "večina domotožje". Washington je to oceno bolj upošteval, kot neposredna povpraševanja in tako doživel razočaranje.

Pokažite "AMERIŠKO DOMOVINO" prijateljem in znancem; povejte jim, da jo pošiljamo brezplačno na ogled.

NATO bo pretehtal sovjetsko ponudbo

LIZBONA, Port. — Članice NATO so sklenile po dvodnevnem posvetovanju svojih zunanjih ministrov tu, da naj se posamezno pozanimajo za razpoloženje Sovjetske zveze in njenih zaveznic v pogledu predloga za sorazmerno skupno omejitev oboroženih sil v Srednji Evropi. Predlog je bil sprejet na pobudo ameriškega državnega tajnika W. P. Rogersa.

Način tehtanja sovjetske ponudbe bo dal NATO dovolj časa in priložnosti tudi za opazovanje in tehtanje sovjetskih namer v pogledu Zahodnega Berlina. To naj bi pomirilo Zahodno Nemčijo, ki je v skrbeh, da bi začetek razgovorov o zmanjšanju oboroženih sil v Srednji Evropi škodoval razgovorom o ureditvi položaja Zahodnega Berlina. To vprašanje je za Bonn izredne važnosti, ker brez rešitve tega, ne more ratificirati nenapadalne pogodbe z Moskvo in Varšavo.

Ko bodo posamezne vlade držav NATO dognale, kako je treba sovjetsko ponudbo jemati, se bodo sešli namestniki zunanjih ministrov, da pregledajo ta dognanja in odločijo glede skupnega nastopa v tem vprašanju. Ministri so izjavili v Lizboni tudi, da so pripravljeni imenovati posebnega predstavnika ali predstavnike za predhodne razgovore s članicami Varšavske zveze, če bi bilo potrebno.

Poskus končati vojno obveznost bil zavrnjen

WASHINGTON, D.C. — Senat je odklonil poskuse omejiti vojno obveznost na eno leto in preje. Tako je zagotovljeno, da bo predlog za dvoletno podaljšanje po vsem sodeč odobren. Predlog za omejitev obveznosti na samo eno leto je bil v senatu odklonjen z 49:43 glasovi.

Predstavniški dom je že pred časom izglasoval podaljšanje vojne obveznosti za dve leti in predlog poslal Senatu.

ZDA splovile svojo stoto atomsko podmornico

CROTON, Conn. — Vojna mornarica ZDA je pretekli petek splovila tu svojo 100. atomsko podmornico, USS Silversides. To je napadalna podmornica, kakršnih imajo ZDA zdaj skupno 59, ostalih 41 pa je oboroženih s Polaris ali Pozejdon raketami.

KOZMONAVTI SOJUZA 11 PREŠLI DANES V SALUT

Moskva je danes zjutraj objavila, da so trije kozmonavti Sojuza 11, ki je poletel včeraj zjutraj ob 7.55 z Baikanur kozmodroma v Kazakstanu v vesolje, prestopili v vesoljsko vozilo Salut, ki kroži okoli Zemlje od 19. aprila letos. Ustanovljena naj bi bila prva vesoljska postaja.

MOSKVA, ZSSR. — Včeraj zjutraj je ob 7.55 vzletel s kozmodroma Baikanur v Kazakstanu Sojuz 11 s kozmonavti polk. G. Dobrovoljskim, inž. V. Volkovom in V. Patsajevim. Popoldne ob 1.50 so popravili krožno pot tako, da je vesoljska ladja krožila okoli Zemlje v razdalji med 115 in 135 miljami. Sojuz 11 se je približal Salutu, vesoljskemu vozilu, ki kroži okoli Zemlje že od 19. aprila letos. Obe vesoljski ladji sta se povezali in vsi trije kozmonavti so danes prešli iz Sojuza v Salut, kjer so dognali, da vse naprave v redu delujejo. Obe vesoljski ladji krožita povezani v prvo vesoljsko postajo okoli Zemlje. Sodijo, da bodo kozmonavti ostali v vesolju dalj časa, kako dolgo, ni bilo povedano.

Sojuz 11 je 18. sovjetski vesoljski polet s kozmonavti. Sojuz 10 je poletel vesolje 23. aprila in se povezal za 5 ur in pol s Salutom, pa se nato od tega ločil in nepričakovano naglo vrnil na Zemljo. Tedaj so splošno trdili, da nekaj ni bilo v redu, ker so preje napovedovali ustvaritev prve vesoljske postaje in "izreden" sovjetski vesoljski uspeh. Kaj je bilo narobe, če je res kaj bilo, vedo le sovjetski strokovnjaki, morda celo tudi ameriški, toda o tem ni bilo v javnosti nič točno povedanega.

Včerajšnji sovjetski vesoljski polet je bil kasneje prikazan na sovjetski televiziji, kjer so kozmonavti tudi razlagali, da poteka njihov polet po načrtu, pa pripovedovali tudi, kako so se za svojo nalogo dolgo urili. Ta naj bi obsegala tehnične, astrofizične in medicinske preskuse. Iz tega sklepajo, da je v vesoljski ladji Salut, ki naj bi bila največja, kar je bilo doslej poslanih na pot okoli Zemlje, astronomski teleskop za opazovanje zvezd. Kozmonavti pod poveljstvom polk. G. Dobrovoljskega naj bi proučevali tudi vpliv daljšega bivanja v vesolju na človeški organizem in njegovo sposobnost za delo, telesno in duševno.

Od treh kozmonavtov sta bila Dobrovoljski in Volkov že preje v vesolju, Patsajev pa je na svojem prvem poletu.

V ZDA pripravljajo polet Apolla 15 na Luno za prihodnji mesec. Temu bosta nato sledila se dva poleta, Apollo 16 in Apollo 17. Vesoljsko postajo imajo ZDA v načrtu šele v letu 1974, če ne pride med tem do kake spremembe. Navdušenje za raziskavo vesolja in prodiranje vanj je v ZDA nekam splahnelo po uspelem prvem poletu na Luno l. 1969. Nekateri znanstveniki, še bolj pa politiki trdijo, da je denar, ki ga ZDA trošijo za vesolje bolj potreben za reševanje stiske in pomanjkanja na Zemlji.

Zadnje vesti

PARIZ, Fr. — Ameriški državni tajnik W. P. Rogers je prišel sem na posvet Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Glavna naloga tega posveta naj bi bila odobritev načrta za preprečevanje trgovinskih vojn, ki ga je prinesel Rogers s seboj.

WASHINGTON, D.C. — ZDA naj bi porabile "stotine milijonov" dolarjev za tajno vojskovanje v Laosu, trdi sen. S. Symington, med tem ko vlada ZDA govori le o porabi 52 milijonov dolarjev v ta namen. Senat bo danes na tajni seji razpravljal o tem vprašanju. Tajne seje senata so prava redkost.

SAIGON, J. Viet. — Južnovietnamske čete so v dveh dneh odbile včeraj tretji severnovietnamski napad južno od Demilitarizirane cone. Na področju Mekongove delte v Južnem Vietnamu so rdeči v prvih 4 mesecih letošnjega leta zavzeli 54 vladnih vojaških postojank, največ zaradi izdaje ali pa zanikrnosti straž, ki so spale ali pa jih ni bilo na določenih mestih. Število teh osvojitev je še enkrat večje, kot je bilo lani, in vzbuja zato precej zaskrbljenosti med ameriškimi vojaškimi vodniki.

KALKUTA, Ind. — V begunskih taboriščih, kjer je nagnetenih preko 4.5 milijona Bengalcev, ki so pobegnili iz Vzhodnega Pakistana, je izbruhnila kolera. Doslej naj bi število smrti preseglo že 5,000. Točnega števila ne ve nihče. Indija je zaprosila vse velike sile z ZDA in ZSSR na čelu za pomoč.

LONDON, Vel. Brit. — Predsednik vlade E. Heath je začel včeraj kampanjo za pridobitev javnega mnenja za vstop Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost (Skupni trg). Javno mnenje, ki je pred nekaj leti v veliki meri bilo za vključitev, je sedaj proti njej.

Angleško mnenje o položaju na Srednjem vzhodu

LONDON, Ang. — Anglija je trenutno preveč zaposlena s svojimi domačimi težavami, da bi se brigala preko mere za dnevne dogodke v mednarodni politiki. Zato ni pripisovala posebnega pomena ne ameriškim ne sovjetskim potezam v izraelsko-arabski vojni. Še celo v hišni državljanski vojni med vodilnimi egiptovskimi politiki ni videla klic za nove krize. Šele nepričakovan obisk predsednika ZSSR Podgornega jo je opozoril, da se morda v Kairu kuha kaj posebnega. Pri ponovni oceni političnega položaja v Kairu je londonski diplomatični svet prišel do sledečih zaključkov:

Ne da se točno ugotoviti, kaj je zapeljalo nasprotnike in tekmece predsednika Sadata, da so ga hoteli strmoglaviti ravno v sedanjem trenutku. Izključena je že sedaj možnost, da je Moskva kaj vedela o izredniih pripravah za boj proti Sadatu. Koliko je Sadat sam vedel, kaj se pripravlja, je tudi še nerazčiščeno vprašanje. Ako bi bil vedel, bi bil svoje nasprotnike obravnaval bolj, recimo, selektivno. Ne bi jih zapiral kar tja v en dan, vpošteval bi, kdo je kaj in kakšne stike ima s Kremljem. Pa ni utegnil tega storiti ali pa je odkriti zaroti pripisoval večji pomen, kot ga je imela.

Naj bo tako ali tako. Sadat je napravil korak, ki ga ni napravil niti Naser. Naser je sicer postal iskren prijatelj Sovjetske zveze in njen zaupnik, toda ni se obotavljal zapreti tudi domače egiptovske komuniste, ako so mu nagajali. Nikoli se pa ni dotaknil takih komunistov, ki je o njih vedel, da imajo dobre zveze s Kremljem. Sadat je napravil prav to. To je močno razburilo Kremelj, kjer mora vsak tovariš, ki kaj pomeni, biti do določene meje nezaupljiv do vsega, kar se godi na tujem.

V Moskvi tudi niso pozabili na nauk iz septembra lanskega leta. Takrat je Sirija vdrla v Jordanijo, da podpre gverilce, pa je kralj Husein tako nemarno potolkel sirijske brigade, da so se gverilci rajše umaknili, kot pa se spustili v boj. Pri tem je Moskva videla, da ne more tudi pri najboljši volji pomagati Siriji v boju proti Jordaniji. Moskva je tudi spoznala, da njeno brodovje v Sredozemlju nima tiste veljave, kot je mislila. Ne diplomatje ne admirali niso sovjetskemu bojnemu brodovju pripisovali posebne vrednosti.

Na drugi strani so v Moskvi začeli sumiti, da se je Sadat začel sporazumevati z Ameriko. Strah ima velike oči, zato je moral Podgorny na vrat na nos odleteti v Kairo, da dožene, kaj je na stvari. Glavno vlogo na poti v Kairo je pa igral Gromiko, ki je imel v žepu že pripravljeno pogodbo o prijateljstvu med obema državama. Ta pogodba naj potolaži sovjetsko javnost in sovjetske zaveznike po vsem svetu. Koliko stvarne vrednosti ima pogodba, se bo šele pokazalo.

V enem pogledu ima pogodba že svoj pomen. Dala je Sovjetom pravno podlago za njihovo sodbo, ali Kairo izpolnjuje vse obveze ali ne. Do sedaj Moskva še ni imela take pogodbe z nobeno arabsko državo. Sedanja s Kairom bo pokazala, kako jo v Moskvi razlagajo in kaj pričakujejo od nje.

Kako dolgo bo pogodba kaj vredna? Dokler bo ostal Sadat na oblasti, bodo v Moskvi gotovo računali z njo. Ko Sadata ne bo več na krmilu, se pa bo položaj lahko v hipu tako spremenil, da bo pogodba spadala v arhiv. Takrat bo tudi nevarnost za mednarodne potrese največja in takrat se lahko zgodi, da bo celo Amerika želela, naj pogodba ostane v veljavi vsaj na papirju. Saj Amerika nima drugega interesa na Srednjem vzhodu, kot da tam vlada mir. Ali s pomočjo pogodb ali kako drugače, to ni važno.

Iz Clevelanda in okolice

Pozdrave pošilja—

Vsem bralcem Ameriške Domovine pošilja lepe pozdrave iz Winter Havena v Floridi bivša clevelandčanka Mrs. Anna Gacnik (Hrovat), ki je živela na 70 St.

Seja—

Društvo Danica št. 11 ADZ ima jutri, v torek ob pol dveh popoldne svojo sejo v starem poslopju Slov. narodnega doma na St. Clairju. Pred sejo bodo prebrani računi.

Društvo sv. Katarine št. 29 ZSZ ima v sredo, 9. junija, ob 7.30 zvečer sejo v SND na St. Clair Avenue. Asesment bodo pobirali od 6. do 7.30. Praznovanje rojstnih dni v juniju in prosta zabava.

Šolski piknik—

Učenci in učenke farne šole Sv. Vida imajo jutri, 8. junija svoj običajni šolski piknik. Raznašalci in raznašalke Ameriške Domovine bodo skušali list dostaviti že pred odhodom na piknik. Toliko v blagohotno pojasnilo.

Balincanje—

Združena društva in klubi SDD na Recher Avenue začenjajo poletno dejavnost z balincarskimi tekmami 26. in 27. junija oba dneva ob 11. dopoldne. Pristopnina za skupino 4 je $5, čas za prijave je do 14. junija. Prijave sprejemata v klubskih prostorih Bertha in Chuck, lahko pa se prijavite po pošti na Secretary Klub društev, 20713 Recher Avenue, Euclid, Ohio 44119. Navedite v prijavi imena članov skupine. Tudi ženske so vabljene k igri. Za nagrade je določenih $75. Če bo veliko prijav, utegne biti vsota povečana.

Različne priče o ustrelitvi učitelja—

V soboto popoldne sta hotela prijeti policaja Keith H. Reider in A. D'Agostino 29 let starega strokovnega učitelja Wendella Mitchella, ki naj bi bil osumljen napada na neko žensko v avtomobilu. Osumljeni naj bi se bil upiral in vzel enemu od policajev revolver ter streljal na oba policaja. Eden od teh ga je nato dvakrat ustrelil v vrat in W. Mitchell je na poti v bolnišnico umrl. Policaja sta bila lažje ranjena. Druge priče trdijo, da naj bi policaja ustrelila W. Mitchella, ko je ta že ležal na tleh uklenjen. Javni tožilec Vzhodnega Clevelanda, kjer se je streljanje vršilo, bo danes preiskoval in odločil o streljanju.

Družinska sreča—

Kennethu in Mary Ann Drobnic (Culkar), 10821 Stone Rd., se je pretekli teden rodil tretji otrok, sinček, ki bo delal družbo bratcu in sestrici. S tem je postala Mrs. Mary Culkar zopet stara mama. Iskrene čestitke!

Nevaren most—

Včeraj je padel kos cestišča mostu preko Rocky River po Detroit Avenue v reko, kjer so plavali čolni in jahte. K sreči ni nikogar zadel. Nekaj sličnega se je zgodilo v petek. Obakrat je bil most za nekaj ur zaprt prometu, da so luknji zamašili in izvedli nujna popravila. Most je bil ponovno pregledan in je nujno potreben temeljitega popravila cestišča. Konstrukcija sama naj bi bila še v redu.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$16.00 na leto; $8.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$16.00 per year; $8.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Friday edition $5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
83 No. 110 Monday, June 7, 1971

Koliko "Jugoslavij" je v Jugoslaviji?

Na videz je to tipično nespametno vprašanje, saj je povsod uradno napisano, da obstoja le ena Jugoslavija, ki ima 6 republik in 2 avtonomni pokrajini, razdeljenih v nekaj nad 60 občin (nekdanjih okrajev). V resnici ta sistem velja le za politiko, za gospodarstvo na primer pa že ne več. To se pravi, na papirju in v duhu zakonov obstoja gospodarsko edinstvo za vso Jugoslavijo, v praksi se je pa teorija že tako zmaličila, da bomo kmalu lahko govorili, da na jugoslovanskem prostoru obstoja toliko "Jugoslavij", kolikor je občin ,torej okoli 600. Kako je moglo priti do tega?

Komunisti vidijo v občini glavno narodno celico, je pred državo, republiko in okrajem. Ker je sama po sebi premajhna, da bi mogla obstojati, se združuje v okraje, republike in državo, toda svojo osnovno neodvisnost pa še zmeraj varuje. Da varuje svojo neodvisnost, mora izvrševati mnogo funkcij, ki jih v drugače organiziranih državah opravljajo okraji, republike in federacije. Takih funkcij je na tisoče. Že sedaj jih imajo jugoslovanske občine nad 1000, pa že omagujejo pod njimi. Vse skupaj so predrage, pa tudi strokovnega osobja ni zadosti.

Toliko funkcij daje občinam tudi veliko oblast, radi česar se občine rade prevzamejo. Segajo v zasebno življenje občanov tudi takrat, kadar bi ne smele. Si pač mislijo: če postopata Beograd in Ljubljana kot diktatorja napram prebivalstvu, zakaj ne bi tega delale tudi občinske uprave?

Tu tiči vir za občinske diktature, ki jih čutijo vsi občani razen organiziranih komunistov, ki na občinah vedrijo in oblačijo. Občinska diktatura se čuti tudi v gospodarstvu.

V duhu komunističnega nauka je občinska uprava odgovorna za vse gospodarsko življenje na svojem področju. Vtakne se lahko v vsako gospodarsko zadevo vsakega podjetja na svojem področju. Lahko "svetuje", komu naj se blago prodaja, kdo naj ga dobi na kredit, kdo naj dobiva posojila, kdo naj bo na vodilnih mestih, kdo naj bo v tej ali oni službi itd. Zato je velik revež, kdor pride v spor z občinsko upravo. Ako tam nima "strica" ali "tete", ne opravi ničesar. Dokler je bilo dela dosti, se odvisnost od občinskega režima ni tako čutila kot se danes, ko vlada brezposelnost.

So tudi gospodarske veje, kjer se občinska diktatura preseli v republiko. To velja za industrijo, prav posebno pa za tovarne, ki imajo monopol v deželi. Take tovarne so na videz mogočna podjetja, v resnici pa plešejo, kot godejo politiki v republiški upravi. Republike gledajo pred vsem na svojo korist. Zato usmerjajo "poslovanje svojih podjetij" tako, kot zahteva republiška politika. Tako stanje sili tovarne, da poslujejo po političnih in po gospodarskih vidikih. Kupujejo tam, kjer želijo republiški politiki, prodajajo tja, kamor usmerjajo posle republiški birokratje, kreditirajo blago po političnih vidikih in ne po kreditni sposobnosti. Računov ne plačujejo ob zapadlosti, amak po vrstnem redu, ki je po godu republiškim upravam itd. Seveda tako stanje ni podjetjem po volji, se mu skušajo ogniti, toda to se jim posreči le izjemoma.

Posebno zapeljiv je položaj takrat, kadar kdo proizvaja blago, ki ga je premalo in ga je treba uvažati. Takrat je praviloma od politikov odvisno, kdo dobi uvozno dovoljenje, kje in kdaj sme kupiti, kje lahko dobi posojilo in kje ne. Ako tako blago proizvaja več tovarn, potem se te tovarne pod okriljem zvezne gospodarske zbornice združujejo v prave kartele in truste, ki potem diktirajo cene za vse domače potrošnike, ki so večkrat veseli, da sploh pridejo do blaga. V takih slučajih velja tudi za uvoz poseben režim "dogovarjanja med trgovinami in proizvajalci". To je čisto navaden uvozen kartel, ki deli med interesente uvozne kvote, določa pogoje nakupa itd. škodo pri tem ima seveda potrošnik.

Tako občine in republike na debelo kršijo načelo gospodarske edinosti dežele, pri tem pa njihov pohlep in njihova sebičnost ne poznata nobene meje. Republike so na primer botrovale kartelnim dogovorom med cementarnami, železarna Zenica pa ob varstvu sarajevske republike brezobzirno izkorišča svoj monopol v proizvodnji jekla in železa, kar ga je potrebno v stavbarstvu. Takih slučajev je toliko, da ni skoraj gospodarske veje, kjer ne bi podjetja, praviloma ob sodelovanju z republikami in občinami, na vse mogoče načine omejevale svoboden trgovski sistem.

Lepe prilike za rušenje gospodarskega edinstva nudijo tudi razmere pri bankah. Bančna samostojnost obstoja le na papirju. V resnici odrejajo kreditno politiko v javnih upravah, s federalno na čelu. Banke so postale navadne blagajne režimskih javnih uprav in njihovih varovancev. Posojilo dobi s političnimi in ne z gospodarskimi zvezami. Zveze tudi pomagajo iz zadrege, ako dolga kdo ne vrne pravočasno. Pri tej priliki naj opozorimo še na nevarno navado, da namreč tovarne in trgovine ne plačujejo računov ob zapadlosti, se rajše ravnajo po tem, odkod so njihove obveze. Ako so iz "prijateljske" republike, je dolg kmalu plačan, drugače pa mora ubogi upnik čakati na denar, dokler sam ne pride v nelikvidnost. Slovenska podjetja bi mogla ravno ta tem polju pripovedovati neverjetne zgodbe.

Hudo grešijo tudi sodišča, ki tudi poznajo "ozire". Sodnih postopkov proti "našim dolžnikom" ne pospešujejo, pustijo "tuje" upnike, da čakajo na obravnave.

Ako sodnije dobijo že pravomočne sodne naloge za izterjavanje, ki so jim prišli v roke od sodišč v "tujih" republikah, takih nalogov čisto navadno ne izvršujejo.

Tako upravni organi vseh stopenj, pa tudi sodni organi namenoma in načrtno razkrajajo gospodarsko edinost v Jugoslaviji. Zato se vse gospodarsko življenje v Jugoslaviji spreminja v kaos, ki mu nihče ne ve izhoda.

Komunisti upajo, da bodo vso to zmedo uredili s sistemom dogovarjanja in sporazumevanja. Se motijo. Tu bo potrebna močna roka. Ako jo sami ne bodo pokazali, bo prišla od drugod, ki se pa za tovariše ne bo dosti menila.

BESEDA IZ NARODA

Romarjem v Lemont

CLEVELAND, O. — Kot je bilo zadnjič omenjeno, se tudi letos pripravljamo, da se običajno prvo nedeljo v juliju iz Clevelanda odpeljemo v Lemont, Ill., na slovenske Ameriške Brezje. Udeleženci se zjutraj v soboto, 3. julija, odpeljemo tja, Ko letos pade 4. julija na nedeljo, bomo Dan neodvisnosti praznovali v ponedeljek. Tako ne bo — če kdo dela — zgube delavnega dne.

Vodstvo si zelo želi prijave pravočasno, da ne bo kot lani, da se je pozneje priglasilo več udeležencev, kot smo jih mogli sprejeti. Če vsak lanski udeleženec pridobi še enega romarja ali romarico, lahko napolnimo dva avtobusa. Na prepozno priglasitev se ne moremo ozirati. Ves spored v Lemontu je bil že v Ave Maria za mesec maj naznanjen. Letos s tem romanjem proslavljamo 45-letnico kronanja podobe Marije Pomagaj, ki je ta obred izvršil 27. junija 1926 škof Anton Bonaventura Jeglič. Kot so lansko leto udeleženci bili zadovoljni, smo gotovi, da tudi letos ne bo manj zanimivo.

Cena, vključivši sobo (prenočišče), je ista kot lani $18.50 za osebo. Kraj zbiranja bo kot lani: pred newburško cerkvijo sv. Lovrenca, v Euclidu na E. 200 St. in Miller Ave., v Collinwoodu pred cerkvijo Marije Vnebovzete, na St. Clairju pa pred Baragovim domom. S priglasitvijo naj vsakdo plača tudi vožnjo. Če odpošljete ček, naslovite: *Lemont Tour*, Za newburško okrožje sprejema naročila: Mrs. Agnes Žagar, 2579 E. 81 St., tel. 271-1922; za okrožje Euclid: Matthew Tekavec, 20531 Goller Ave., tel. 481-3437; za okrožje Collinwood: Mr. John Petrič, 451 E. 156 St., tel. 481-3762 in 481-3465, in Miss Ivanka Tominc, 701 E. 160 St., tel. 761-9556; za okrožje Sv. Vida: Mr. Janez Ovsenik, 7505 Cornelia Ave., tel. 881-3118.

M. Tekavec

Spet bo koncert...

NEW YORK, N.Y. — ..., tako se je začel del nedeljskega oznanila, ki so ga včeraj, na binkoštno nedeljo, brali nam maloštevilnim pri obeh nedeljskih slovenskih mašah.

Ameriški narodni praznik — Spominski dan — je letos padel na binkoštni ponedeljek in zategadelj smo imeli dolg "weekend". Po utrjeni ameriški navadi, del Američanov gre na daljšo pot obiskovanja krajev ali pa znancev. In v naši srenji je ta ameriška navada že kar udomačena. Posledica je čisto očitna! Sv. Ciril na Osmi ne zvabi takšen dan — ali dneve — dosti Slovencev v svojo cerkvico, pa čeprav mu nad glavnim oltarjem ob strani pomaga njegov brat sv. Metod.

Nekaj naših srenjčanov je odšlo v svoje poletne hišice, upajmo, da bodo našli tri lepe dneve in se umaknili njujorški deževnosti. Koliko je kdo uspel, tega še ne vem.

Ravnikarjeva družina, razen Janezka, je verjetno pohitela v "college" izven mesta, kjer je Veronika že dosegla diplomo. Ob tej se ne misli počiti, ampak iti naprej za zdravnico. Postati hoče doktor medicine. Vso srečo ji želimo v njenih stremljenjih!

SAVANI so odšli v moje rojstno mesto Cleveland, da se v športni tekmi za prvenstvo slovenskih odbojkašev pomerijo z moštvi iz drugih slovenskih srenj. Kakšne lavorike so odnesli in kakšne nam v New York prinesli, še ne vem. Upam, da ni vse skupaj dež opral, ker tu nas je dobro pralo; tako, da so bile tradicionalne spominske povorke mokre in klaverne. Tudi ta v Ridgewoodu, v moji soseščini.

Upam, da so klevelandski Slovenci imeli lepši spominski zbor. Vsaj nekje, da so se na ta dan zbrali Slovenci v znamenju tistega duha svobode verovanja in pisanja postav, zaradi česar je človek v zgodovini tolikokrat bil svoj boj in v njem dajal svoje žrtve. Tudi slovenski človek ima s tem popisane strani svoje zgodovine. In v te strani moramo kdajpakdaj zaradi našega življenja pogledati. Gorje nam, če jih bomo prezrli!

Saj to so strani, v katerih je duh pisal svoje! V njih so dnevi žalosti, v njih pa je tudi pesem žrtvovanja, pesem veličastja in pesem bogatega življenja.

Vsaka pesem je bogastvo duše in srca. In za vsako narodno skupnost na tujem je življenjsko važno, da narodna pesem nikdar ne utihne. In z radostjo sem poslušal nedeljsko oznanilo, ki ga je bral župnik oče Richard Rogan:

— Spet bo koncert. Bridgeportski pevski zbor zdaj vabi vse naše Slovence na koncert, katerega bodo priredili v naši dvorani čez dva tedna, v soboto, 12. junija, ob 8. zvečer. Pred koncertom bo ob pol 8. sv. maša. Po koncertu bo plesna zabava in prijateljski pomenek. Podčrtajte si v koledarju ta večer in pridite spet poslušat lepe slovenske pesmi. V juniju je dan še dolg in mrak pozno pride. Upamo, da boste prišli v lepem številu.

Da, zares v lepem številu pridimo ta večer na Osmo. Trden sem v tem, da bo lep, ker bo razgret in razvnet s srčnostjo, ki jo sosednji fantje polože v svoje prepevanje, in vselej izzveni kot daljni odmev korajžnih fantov na vasi, kar je bila romantika preteklih dni na Slovenskem. To romantiko smo na tuje s seboj nesli in ne zavrzimo jo, da ne bomo duhovno prehitro umrli.

Tone Osovnik

Najvišji vrh Arizone

PROENIX, Ariz. — Najvišji vrh v državi Arizoni je Humphreyjev vrh, ugasli ognjenik, v gorah San Francisco, ki se razprostirajo v severnem delu države.

Koroški Slovenci in njih starejša generacija

Dne 25. aprila t.l. so v Avstriji volili državnega predsednika. Porazno za katoliško usmerjene Slovence na Koroškem je dejstvo, da so se slovenski volivci skoraj v celoti odločili za socialističnega kandidata Jonasa.

Pred nedavnim je bilo v nekem slovenskem listu zapisano, da so v zvezi s političnimi dogodki zadnjih let na Koroškem odpovedali predvsem vodilni možje starejše generacije. Zato je prav, celo potrebno, da pred slovensko javnostjo osvetlimo vlogo, ki jo je vršila in jo še vrši v vrstah krščansko mislečih koroških Slovencev starejša generacija. Dasi tej priznavamo vse njene zasluge za slovenski narod, je vendar potrebna odkrita beseda o zadevah, v katerih njenemu zadržanju in nastopanju ne moremo dajati prav.

V lažje razumevanje naj navedemo tri, štiri dogodke zadnjih let iz koroškega narodno političnega življenja. Znano je, da je bil prejšnji predsednik Narodnega sveta dr. Valentin Inzko v začetku l. 1968 obsojen zaradi odločne zahteve, da naj avstrijska bolast razpusti "Koroško domovinsko zvezo" (Kaernten Heimatdienst), ker je njeno delovanje glede na 7. člen avstrijske državne pogodbe protidržavno. Ko je bil v naslednjih mesecih dan v javno diskusijo politični program Narodnega sveta koroških Slovencev, je bil dr. Inzko zaradi "pretiranih narodnih zahtev" v njem od Nemcev ostro napaden. Vendar je tedaj Narodni svet napade tako Nemcev kot slovenske levice odbil in diskusija o programu je bila zaključena pozitivno. Za tem je maja 1968 prišlo do demonstracij slovenskih študentov proti vodstvu dijaškega doma "Korotan" na Dunaju, v naslednjih dneh pa pred samo Mohorjevo družbo v Celovcu, ki je dve leti prej prevzela ta dom.

V tisti situaciji je bil predvsem dr. Joško Tischler poklican, da bi bil kot bivši predsednik Narodnega sveta pa kot prvi ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu s svojim moralnim ugledom posredoval med študenti in predstavniki Mohorjeve družbe ter med študenti in "Korotanom". Namesto posredovanja in iskanja mostu med tema dvema skupinama pa se je dr. J. Tischler postavil v tem sporu proti Mohorjevi in proti tedanjemu predsedniku NSKS dr. Inzku, ki je branil Mohorjevo družbo in p. Tomažiča ter se istočasno trudil, da bi prišlo do sporazuma s študenti, kar je dokazoval sestanek z njimi v Šmihelu.

Žal, da dr. Tischler takrat ni spoznal svoje velike naloge, prav za prav je ni hotel videti, ker mu je pač šlo predvsem za spremembo v vodstvu Narodnega sveta. Velik vzrok za to je treba iskati v dejstvu, da dr. Tischler ni nikoli prebolel, da je nekdo na občnem zboru l. 1960 predlagal drugega kandidata za predsednika namesto njega. Res je sicer, da je takrat dr. Tischler sam prosil občni zbor, naj ga več ne voli za predsednika. Toda mesto predsednika je oddajal na skoraj vseh občnih zborih in treba ga je bilo ponovno prositi, da je spet prevzel to mesto. Častitljivi koroški župnik, X.Y. je v tej zvezi odigral naravnost "ganljivo" vlogo, ko je pred občnim zborom prosil dr. Tischlerja, da naj se vendar ponovno žrtvuje za predsedniško mesto. Toda ljudje so se naveličali tega "teatra" na občnih zborih in zato je l. 1960, ko je dr. Tischler spet oddajal predsedniško mesto, res prišlo do spremembe v vodstvu Narodnega sveta. In te spremembe, kot rečeno, dr. Tischler ni nikoli prebolel; kakor tudi ni nikoli prebolel, da se je pri Mohorjevi družbi uveljavil s svojimi načrti v zvezi s tiskarno sedanji njen ravnatelj msgr. dr. Hornboeck. Da bi se spor med Narodnim svetom in Mohorjevo družbo tedaj ne zaostril še bolj, je l. 1951 dr. Hornboeck zapustil Celovec ter se ponovno naselil v Podgorjah, kjer je še sedaj župnik in dekan. Vendar sta se tedaj dr. Tischler in dr. Hornboeck za vedno razšla, kar je vsekakor v škodo pošteni slovenski in krščanski stvari na Koroškem.

Dogodki l. 1968 so bili za dr. Tischlerja žal dobrodošla prilika, da je v zvezi s sporom v akademskem domu "Korotanu" nastopil tako proti Mohorjevi kakor tudi proti tedanjemu vodstvu Narodnega sveta. Proti Mohorjevi, ker je bil v omenjenem sporu s srcem ves na strani študentov (svojih bivših gimnazijcev!) in ker se je dr. Hornboeck odločno zavzel za tedanje vodstvo z dr. Inzkom na čelu; proti Narodnemu svetu pa, ker je dr. Tischler hotel doseči spremembo v vodstvu tega sveta. Vendar na občnem zboru (v jeseni 1968) dr. Tischler ni bil predlagan za predsednika, pač pa je postal podpredsednik.

Sedanje vodstvo NSKS z dr. Vospernikom kot predsednikom in dr. Tischlerjem kot podpredsednikom vodi Narodni svet od enega poraza do drugega. V zvezi s političnimi izjavami dr. Vospernika so mladjevci zapisali (v številki 9-10), da so bili v zgodovini južnih Slovanov nekateri vedno pripravljeni, "da gradijo most med narodi in svojo kariero na račun lastnega naroda. Žalostno je pri tem le, da ni burnih protestov od strani zlorabljenega ljudstva, da odborniki in člani NSKS še naprej trpijo takega predsednika."

Neglede na to, da je treba to trditev in pisanje Mladja zavrniti, pa drži, da je prišlo do prvih hudih protestov proti dr. Vosperniku od strani mladih ob lanskih državnozborskih volitvah (22. febr. 1970), ker se je Narodni svet koroških Slovencev odpovedal lastnemu nastopu pri teh volitvah. Za tako odločitev je vsekakor bil tudi podpredsednik NSKS dr. Tischler.

Kot nosilec slovenske liste je dr. Tischler zadnjikrat kandidiral l. 1953. Tedaj je bilo za "Krščansko demokratsko stranko" oddanih skoraj 3900 glasov. Ko so prevzele za dr. Tischlerjem Narodni svet mlajše sile, je prišlo leta 1965, torej po 12-letni abstinenci, pri deželnozborskih volitvah spet do samostojnega nastopa koroških Slovencev. Za "Koroško volivno skupnost" je bilo oddanih nekaj manj kot 4,300 glasov. Sedanje vodstvo NSKS pa se je lani v začetku leta usodno odpovedalo samostojnemu volivnemu nastopu. Toda somišljeniki NSKS v tej odločitvi niso sledili vodstvu. Po volitvah je moral Naš Tednik, ki je politično-kulturno glasilo NSKS, priznati bridko resnico: "Opazno je, da so v nekaterih slovenskih občinah komunistični glasovi razmeroma močno narasli."

Povedati pa moramo tudi, da se je od starejše generacije na Koroškem v letu 1968 gnal za spremembo v Narodnem svetu tudi dr. Vinko Zwitter. Utemeljeval je to svojo zahtevo, da je sprememba potrebna "v interesu mladine". Toda tako on kot dr. Tischler do danes nista nič storila in nič ukrenila, da bi prišlo do "politične" rešitve dunajskega spora. Oba pa sta mnogo doprinesla s svojim zadržanjem k temu, da so idejno prevzeli Klub slovenskih študentov na Dunaju (KSŠ) marksistično-komunistično usmerjeni študentje okoli glasila "Kladiva".

Bralci bodo lažje razumeli sedanji razvoj med Slovenci na Koroškem, če omenimo, da sta oba imenovana predstavnika leta 1945 politično klonila pred slovensko KP in njeno OF ter se tako tedaj usodno odrekla samostojni katoliško usmerjeni kulturni in politični dejavnosti koroških Slovencev. Dr. Tischler je bil v titovski OF do l. 1948; dr. V. Zwitter pa se je l. 1945 celo na terenu, na pr. na šentjakobskem trgu, navduševal za narodne zahteve KP, pričakujoč od nje politično rešitev koroških Slovencev. Oba sta s svojim takratnim stališčem omogočila, da je v tistih letih po drugi svetovni vojni prešla ena slovenska organizacija za drugo v roke titokomunistov. Ko so Angleži kot zasedbena oblast na Koroškem ponudili koroškim Slovencem lastno slovensko šolstvo, je bil zaradi svojega zgrešenega idejnopolitičnega stališča tudi dr. Tischler med tistimi, ki so to ponudbo odklonili, češ da bodo koroški Slovenci dobili vse boljše slovensko šolstvo od režima v Ljubljani. Slovenski učitelji in profesorji, ki so bili tedaj kot begunci v Spittalu in Lienzu, bi za poučevanje na južnem Koroškem in na slovenski gimnaziji v Celovcu, če bi se bila tedaj ustanovila, ne bili smeli priti v poštev. (Kako vse drugačno, zares pozitivno stališče so zavzeli do slovenskih begunskih učiteljev in profesorjev v Trstu in Gorici, kjer — hvala Bogu — niso zapadli skušnjavi, da bi pričakovali od Tita in Stalina boljše slovensko šolstvo!) Dr. Tischler je stike s slovenskimi begunci tista leta po vojni sploh odklanjal, dokler ni l. 1948 po grenkih izkušnjah in krepkih razočaranjih spoznal, da so begunci komunizem pravilno spoznali in ocenili.

Zato je dr. Tischler l. 1949 ustanovil Narodni svet koroških Slovencev. Če bi ga bil ustanovil l. 1945 in če bi bil kot član deželne vlade nastopil s samostojno listo pri deželnozborskih volitvah, bi bili tedaj pripadli koroškim Slovencem trije mandati. Ta edinstvena prilika se leta 1949 ni več ponovila. Pač pa so od tedaj naprej koroški Slovenci razdeljeni idejno in politično v dva tabora.

Nekateri trdijo, da bi bil moral dr. Tischler, ko je bil že v pokrajinskem odboru OF, vztrajati v tej skupni organizaciji koroških Slovencev ter se v njej zavzemati za samostojni slovenski nastop pri deželnozborskih volitvah l. 1949; da bi tako koroški Slovenci še danes imeli samo eno narodno politično organizacijo, hkrati pa vedno svojega zastopnika v koroškem deželnem zboru; da bi se kapital, ki bi se ga koroški Slovenci s politično atvonomijo tako ustvarili, obrestoval v vedno večji politični samostojnosti in neodvisnosti od avstrijskih večinskih strank...

Ne pozabimo pa, da je tedanja skupna organizacija koroških Slovencev po drugi svetovni vojni bila sestavljena po zgledu komunističnih ljudskih front. Da v teh končno postane gospodar položaja le komunistična partija, je zgledov po svetu toliko, da nam tega ni treba dokazovati.

Ko se je l. 1949 dr. Tischler odločil za samostojno politično organizacijo krščansko usmerjenih koroških Slovencev, neodvisno od levice — kar se nam zdi edino pravilno — bi moral biti na tej poti, ki jo je ubral za koroške Slovence, dosleden in to vedno in pri vsaki priliki dosieden. To doslednost pa smo — idejno gledano — pri njem žal pogrešali. Prav v tem pa je glavni vzrok krize, v kateri je danes katoliški tabor, ali recimo, slovenska desnica na Koroškem. Marsikdo se začudeno sprašuje, kako je to mogoče, da je dr. Tischler kar pozabil na svoje grenke izkušnje iz tistih treh let po končani drugi svetovni vojni?

R. D.

Zadnja od 13 držav

RALEIGH, Sev. Kar. — Severna Karolina je bila zadnja od prvotnih 13 držav, ki je stopila v Unijo.

FRANCE BEVK:

V mestu gorijo luči

"Tako zelo sem šibka", so see ji solze udrle po licih.

"Za hrano se nismo zmenili", ji je rekla gospodinja. "Zakaj pa si ne vzamete predujma ?"

Kristini se je življenje odpiralo kakor prepad. Strmela je vanj, se grozila in se kdaj pa kdaj ni mogla načuditi. Stokrat so bile žaljene njene oči in njeno uho. Ljudje, ki so živeli v njeni okolici, niso bili bedni le po telesu. To je ni, kakor mnoge druge, vrglo iz kolesnic, da bi se zavrgla, toda navdajalo jo je z grozo in prešinjalo z drobno bolečino.

Srečavala je ženske, ki so ji z ostrimi pogledi prodirali v nedrje in niso tehtale besed. Smejale so se njeni nosečnosti, v svojih mislih so ji otroka stokrat umorile že v zaplodku. Da, Kristina jih je razumela. Ni bila pokvarjena. Že ob sami misli na to se je vse uprlo v nji.

"Drugega fanta bi si izbrala. Saj si še mlada in ne grda na pogled."

Kristina jim je odgovarjala le na kratko, ali pa jim sploh ni odgovarjala.

Da, fantje so se vsak dan obregali ob njo, poslušati je morala besede, ki so letele za njo kakor kepe blata. Neki fant s kodrastimi lasmi ji je vsak večer zastavil pot, vsakokrat se ga je srdito otresla.

"Kaj mi hočete?" se je nekoč razburila. "Ali me vzamete takšno, kakršna sem? Takoj! Jaz vzamem tudi cigana, ako me hoče. Le hitro!"

Govorila je iz jeze, toda v nekaterih trenutkih naveličanosti bi bila to tudi res storila. Vrgla bi se bila v naročje vsakomur, ki bi ji bil odkrito ponudil roko.

Fant je bil za trenutek prepaden, a nato ji je odgovarjal razdraženo, skoraj sirovo.

"Pojdite k vragu!" ga je zapodila.

In je bila te odločnosti vesela, kakor da se je s tem maščevala nad svetom.

"Prav si naredila", ji je pritrdilo močno dekle, ki je vodilo štiriletnega dečka s seboj na delo, ko ji je povedala dogodek. "Ne zaupaj mu, četudi bi bil zlat od nog do glave. Vsi so enaki! Moj se mi je potem še drznil približati, a prej, ko sem ga klicala, ga ni bilo od nikoder. Glej, da tudi ti tako narediš s svojim, ako ti pride pred oči."

Tisto dekle, ki je z zdravo jezo gledalo na življenje, je Kristini ugajalo. Ona ni mogla biti taka. Tudi ji ni mogla takoj odgovoriti. O Primožu je najrajši molčala. Ako je le mogla, ga ni jemala niti v misel. Ni vedela, kaj bi storila, ako bi ga iznenada dobila na cesti. Najljubše bi ji bilo, ako bi nikoli več ne srečala svoje preteklosti.

"Saj ga ne bo blizu", je rekla. O tem je bila tudi prepričana. Zanimale so jo druge stvari. "Lepega fantka imaš", je pogladila dečkovo glavo. "Prve čase je bilo težko, ne?"

"Prve čase ga nisem imela pri sebi. Kako bi sicer mogla delati? Saj tudi ti ne boš mogla."

Po teh besedah je bilo Kristini neznansko hudo, ostra bolečina ji je predrla srce. Otrok se ji je že oglašal v nedrjih. Izprva se je tega prestrašila, a ko je razumela, kaj se godi, ji je dobro delo. V nji se je oglašalo materinsko čuvstvo. Čimdalje močneje, bolj živo ko si je zamišljala otroka. Rada bi ga vedno imela pri sebi. To je edino, kar ji je ostalo po velikem razočaranju. Spominjala se je, kako je nekoč očitala materi obilico otrok. Takrat je ni razumela, zdaj je čutila z njo. S tem so se ji od dne do dne bolj oglašale skrbi. Kako bo živela? Čutila je, da ne bo tako lahko, kakor je spočetka mislila. Nekatero noč dolgo ni mogla zaspati, od misli ji je hotelo razgnati čelo, zdelo se ji je, da bo ponorela.

Nekega dne je po dolgem času zopet srečala Lojzeta.

Priznala si je, da je včasih mislila nanj, pogosteje ko na Primoža. Pekel jo je spomin na pismo, ki ga je bila raztrgala in sežgala. Besede, ki so prikrito namigavale na Primoža, so govorile resnico. To si je le težko priznala, vendar si zdaj ni tajila. Očitala si je rahlo, zakaj onikrat ni bila krenila v drevored, ki se vleče proti pokopališču. Zdaj se je fanta bala srečati. Tako si je mislila, da se ji bo še s pogledom rogal. Da je ni iskal, to je vedela, morda se je je celo izogibal, sicer bi ga bila srečala že kdaj prej.

Ko se je pozno v noč vračala z dela, ga je zagledala pod neko svetilko; prižigal si je cigareto. Čutila je, da je zardela, nehote je pogledala po sebi. Prav tako nehote ji je zastala noga.

Pozdravila sta se. Nastalo je nekaj trenutkov zadrege. Nazadnje sta si morala nekaj reči.

"Kam tako pozno?" jo je vprašal fant.

"Domov. Prej nisem mogla."

Kakor da ji je očital in se mu opravičuje. V pogledu je bilo sočutje, prav na dnu je trepetalo nekaj nedopovedljivega.

Ali jo sme pospremiti?"

Sme, ako nima druge poti. Strah je ni, četudi je ulica samotna. Koliko noči je že šla čisto sama po nji.

Krenila sta ob dolgem zidu, za katerim so sredi vrtov stale gosposke vile. Hodila sta vštric. Lojze je kadil cigareto, Kristina je gledal v tla. Dolgo nista izpregovorila.

"Kako se vam godi?"

"Saj vidite," se je zasmejala kratko, grenko. Glas ji je bil nekam žolčljiv, nič ni mogla za to. "Kako mi more biti v takem položaju, si lahko mislite, ako-udi ste moški."

Ni se mogla otresti razdraženosti, govorila je z nekim odporom proti fantu. Morda zaradi tega, ker se je z vso silo otresala spominov in rahle simpatije do njega.

Lojzeta so besede nemilo zadele, bil je potrt. Nekaj časa je zamišljen gledal v pot, cigareto je mečkal med prsti. Nato se je po strani ozrl na dekletov obraz.

"Zakaj ste hudi name?" jo je vprašal na videz zelo mirno, vendar z rahlim očitkom. "Jaz vam nič nisem storil."

"Ali sem mar rekla, da ste mi kaj storili?"

"Tega ne, a vendar... Če se spominjate, sem vas svaril... ali ne?"

Besede so jo zadele, kakor da jo je sunil z nožem v srce.

"Ali mi nimate nič drugega povedati?" ga je nemilo prekinila.

Fant je poparjen molčal. Bila je tiho tudi ona. Dospela sta do hiše, v kateri je Kristina stanovala. Obstala sta v senci, še sta molčala, a zdelo se je, da se ne moreta ločiti, kakor da si imata še kaj povedati.

"Če potrebujete kako pomoč," si je slednjič upal Lojze, "se lahko obrnete name."

Besede so mu prišle iz srca. Kristini je bilo, kakor da so se dotaknile najobčutljivejših strun njene duše. Bilo ji je žal, da je malo prej tako govorila z njim. Saj res, kaj ji je storil? Stoji pred njo, kakor takrat, ko jo je spremil do Rozalke, in ji ponuja pomoč. Bila mu je hvaležna. Prav na dnu duše ji je neka misel svetlo zagorela kakor lučka. Spomnila se je na Cirila, pri tem ji je hkrati ugasnilo vsako drzno upanje. Z njim tudi hvaležnost za ponudeno ji pomoč.

(Dalje prihodnjič)

Rev. Leon Kristanc:

Skromni – žalostni pirhi pred 25 leti

(Nadaljevanje in konec)

Prestrašeni Konrad beži s pokopališča, pa pozabi rokavico, katero najde grobar, in vsa vas že šušlja, da je Konrad videl duhove. Kljub vsemu zvesti fant še vedno upa in z dela domov gredoč se rad ustavi pred mlinom, kjer bledolična Marica posedava in išče svežega zraka in sonca. Vse to mlinarju ni všeč in prekolne Konrada. Vse svoje denarje pa v mesečni noči zakoplje na vrtu, "naj jih zemlja razje, le neposlušna hči in njen Konrad ne". Nočno kopanje privabi mrtvaškega ptiča sovo, ki skovika na drevesu. Starec jo hoče prepoditi, pa se nesrečno spotakne, pade vznak in si zlomi vrat. Tudi Marici so dnevi že šteti. Ob sočutni oksrbi Jelice in sosed je že previdena z Bogom in ob slovesu prosi župnika, naj še Konrad pride po slovo. Ko ta vstopi, ga z oslabelim glasom prosi v imenu pokojnega očeta odpuščanja za njegove surove besede; on pa naj z materjo še enkrat zaigra priljubljeno pesem. "Marica, ne morem; stopil bom na vrt pod okno, tam mi bo lažje." Jelica zapoje in Konrad jo pri odprtem oknu spremlja: "O kam, Gospod, gre Tvoja pot, stopinje kam peljajo? Se že mrači, se dan temni, in zvezde že migljajo..." in Marica za vedno zaspi. Velike so bile priprave. Jelica je že pri vajah vrtela kolovrat, katerega smo si izposodili pri bližnjem kmetu, tudi stope in mlinsko kolo, kar naj bi se slišalo na oder, je že kar dobro delovalo; grobovi in križi so bili že v delu... in vse to bo treba pustiti in pripraviti na selitev. Neprijetno delo in koliko skrbi. Kar smo si sami oskrbeli, smo smeli vzeti s seboj. In ker je bilo rečeno, da bo po potrebi dovolj železniških voz na razpolago, je vsakdo skrbel, da ničesar ne ostane v taborišču. Isto je bilo s kapelno opremo. En vlak je pripeljal pred 17 meseci slovenske begunce-razseljence in vso njihovo beračijo z Vetrinjskega polja pred Peggez pri Lienzu; dva vlada bosta komaj naložila vse naše "begunsko bogastvo" in odpeljala proti Spittalu na Koroškem. Vendar slovo od že kar prijaznega taborišča ni bilo prijetno. Že kraj sam s pogledom proti planinam in sveži gorski zrak; in v tem okolju lepo urejeno taborišče, in pa — negotovost, kam bomo šli iz Spittala? Ko se nas tam naveličajo, kje se bo ustavila naša begunska pot? "Čim dalje greš — tem dalje ti kažejo."

Praznik Vseh svetnikov je bil na petek in po lepi slovenski navadi smo se že v drugič v begunstvu popoldne zbrali v kapeli v spomin vernih pokojnih. V duhu smo bili na njihovih grobovih; tudi nepoznani grobovi "dvanajstih tisočev" so bili med njimi. Po primernem nagovoru smo kleče v molitvi za božje usmiljenje molili rožni venec. Kapela je bila daleč premajhna in je bila tudi od zunaj ob straneh v črno zavita. "Zvonovi" so turobno in ubrano udarjali glasove pokojnim v hvaležen in drag spomin. V nedeljo, 3. novembra 1946, smo se zadnjič še skupno zbrali v kapeli pred čudodelno podobo Marije Pomagaj. Na to nedeljo smo v domovini vedno obhajali zahvalno nedeljo. Ko so bila polja večinoma že pospravljena in so pridelki bili že pod streho, nas je Cerkev opomnila, da "ni nič tisti, ki sadi in seje, ampak je vse le Oni, ki rast daje," zato dajmo čast in zahvalo Bogu, našemu Gospodu.

V brezdomstvu res nismo sejali, tudi ne želi, pa je bilo primerno in pravilno, da smo tudi obhajali zahvalno nedeljo pred odhodom iz Peggeza. To je bila misel pridige. Ker sem bil za tisto nedeljo na vrsti za glavno mašo, so mi misli pridige še dobro v spominu. "Že naša pot semkaj; kako je bila blagoslovljena, da smo prišli med te dobre tirolske ljudi in kmete, kateri so nas kmalu spoznali in videli v nas ljudi, katerim so se čutili dolžne pomagati. Kako je njim Bog blagoslavljal polje in njihovo delo, da so nam radi po svojih močeh dajali od svojega skromnega imetja. Ubogi in le za silo oblečeni smo prišli, kakšni pa odhajamo, koliko bomo nesli s seboj! V vsem tem glejmo božjo roko, kako nas sicer nevidno, pa kar otipljivo spremlja. Zato je naša dolžnost, da se danes, ko smo skoro gotovo zadnjič vsi zbrani v tej preprosti kapeli, da se Bogu iskreno in tudi javno zahvalimo. Bog se nam je izkazal dobrega in skrbnega očeta — bodimo Mu hvaležni otroci. Ne pozabimo, da hvaležnost že odpira vrata novi dobroti. Zato z iskreno zahvalno molitvijo združimo tudi zaupno prošnjo: Naj nas božja Dobrota še naprej vzame v svoje varstvo. Kako se bo še zaobrnila naša begunska pot, ne vemo; eno pa vemo: Bodimo verni ne le v besedi, v molitvi, bodimo verni v dejanju, v vsakdanjem življenju, in bo tudi v bodoče Bog z nami; da bomo iz puščave begunstva in brezdomstva le srečno prišli do srečnega, končnega cilja. Hvaležna misel na Boga, pogled nazaj naj nam daje zaupanje v naprej, v bodočnost, pa naj bo ta še tako temna in negotova. Torej z vdanim zaupanjem vzemimo zopet v roke kovčke brezdomcev, z ljubeznijo do Boga še vzemimo na rame križ begunstva, naša pot bo srečna — in v to nam Marija Pomagaj!" V vodstvu pevcev je vsa kapela mogočno in iz srca zapela: "Hvala večnemu Bogu, vse stvari Ga zdaj častite... Bodi Bog nam milostljiv, varuj greha nas in zmote. Ti si svet in ljubezniv, si usmiljen, poln dobrote."

Isto popoldne so mnoge in posamezne skupine šle v Lavant na griček k Mariji Vnebovzeti po slovo in po varstvo. Radi bi z očmi še zadnjič objeli vso lienško ravan z Dravo, ki se vije med travniki, s poljem pod vasmi z lepimi cerkvicami: Thurn, Nussdorf, Iselberg, Doelsach; nad njimi pa lepe planine s planinskimi hišami in kočami in v ozadju mogočne gore. Pogled, kateri se mi po tolikih letih še vedno veselo vrača v spomin. Vse dni pospravljanja in devanja v zaboje je bilo vreme lepo in milo, da smo znosili in zvozili vse v redu na vlak, ki je stal na tračnicah pred Peggezom. Drugi vlak, otovorjen z delavnicami, kuhinjo, kapelno in odrsko opremo, mu je sledil. Zdi se mi, da je bilo v četrtek, 7. novembra 1946, ko smo v zgodnjem popoldnevu po živinskih vagonih posedli po kovčkih in s težkimi občutki gledali na Peggez, ki se je zdel kot izumrl. Vreme se je klaverno držalo in v mraku nas je vlak pripeljal že v dežju v Spittal ob Dravi na Koroškem, pred taborišče. Del taborišča je bil zgrajen že med prvo svetovno vojno za vojne ujetnike. Drugi del so zgradili po zadnji vojni za DPs in so bile barake slabo zgrajene. Pred našim prihodom je bilo tam okrog 1,000 brezdomcev, večina Slovencev; z našim prihodom se je število zvišalo na okoli 4,400. Oni so se morali umakniti in stisniti v nove prostore, da smo mi dobili svoje; pa so se družine med seboj po barakah pomešale. Treba je bilo potrpeti, saj nas je družila ista usoda razseljencev in brezdomcev.

Že tam v poletju sem čutil, da z mojim želodcem ni bilo v redu; imel sem od časa do časa hude bolečine. Stopil sem do dobrega dr. Puca; saj sva so bila poznala še iz škofijske gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. Svetoval mi je, naj skušam dobiti specialista, ker on v taborišču ambulanti mi ne more kaj pomagati. Ko smo z mojimi v špittalskem taborišču uredili sobo v 16. baraki, sem se odločil, da ne smem odlašati, kar mi je bilo naročeno. Po dogovoru s kolegi-duhovniki sem opravil glavno sv. mašo na praznik Marije Brezmadežne 8. decembra 1946, bila je že druga adventna nedelja, popoldne sem se poslovil ter se odpeljal z vlakom proti Malnicam in od tam skozi dolgi predor na Salzburško proti Schwarzach-St. Veit, kjer je veliko železniško križišče med visokimi gorami od vseh strani. Ob robu trga je pod hribom lepa bolnica, katero so po končani vojni zopet dobile v last sestre usmiljenke. Tam sem imel že preje malo poznanstva in na njihovo povabilo sem tudi tam dobil dobrega češkega Nemca begunca. Po temeljitem pregledu mi je svetoval — operacijo; pa jo je odložil, "da prideš zopet k moči z nekaj več potrebnih kalorij," mi je rekel. Tako sem naslednji Božič že praznoval in obhajal zunaj taborišča. Bolnica je bila v oskrbi dveh duhovnikov-lazaristov, katera sta vodila tudi vse farno življenje in sem jima pri delu pomagal. Sicer huda in ostra zima je bila kar prijetna; le dnevi pred operacijo so se bližali. Po Cvetni nedelji me zdravnik povabi k ponovnemu pregledu in zadovoljno ugotovi, da z operacijo ne kaže odlašati. Določil jo je koncem aprila in predpisal posebno dijeto; tako so bili moji pirhi pred 26 leti ne več skromni, pač pa zaskrbljeni. Sicer sem bil operacij že vajen. Prvo zelo hudo v grlu sem prestal že v zimi 1940; 4 zelo hude so si v v 5 tednih sledile pred Božičem 1943 na roki. Tako sem bil pred peto — na želodcu, za dve tretjini so mi ga skrajšali; in sem tudi tisto z božjo pomočjo srečno prestal in ob skrbni in sočutni negi dobrih usmiljenih sester dobro okreval; naj jim bo Bog obilen plačnik, prepričan sem, da že vse uživajo božjo Ljubezen. Ker sem bil brez primernih denarnih sredstev, sem odličnemu zdravniku poklonil krasno in odlično izrezljanega jelena z mogočnim rogovjem; vesel ga je bil in sem ga večkrat videl na pisalni mizi. Zelo lepo in skrbno ga je izrezal — proti plačilu — dobri Jože, domobranski invalid, s katerim sva bila dobra prijatelja že v Peggezu.

Z opisovanjem teh spominov na žalostne in skromne pirhe sem se res zelo na široko razpisal. Skušal sem po spominu ustreči želji tistih — v teh tednih sem prejel več tozadevnih pisem —, kateri so bili tudi sami deležni tistih dolgih mesecev negotovosti in žalostni dni, pa tudi veselih ur domačnosti v "lesenem mestu sivih barak" v Peggezu. Čitatelji Ameriške Domovine so pa tudi lahko uvideli, da so slovenski begunci — razseljenci, zvesti svojim narodnim in verskim načelom, vedno in vsepovsod kazali svetu visoko kulturo slovenskega naroda in tudi lepoto in krasoto zemlje, kjer je to ljudstvo doma.

GA POZNATE? — Predsednik ZDA R. M. Nixon v helikopterju, ko si ogleduje Gateway National Park pri vhodu v pristanišče New Yorka iz višine.

Posvetitev patrijarha Pimena potekala po obredu

MOSKVA, ZSSR. — Pretekli četrtek so v Jelohovski katedrali v Moskvi slovesno posvetili novega ruskega patrijarha Pimena ob udeležbi vseh vodilnih škofov in nadškofov in vseh gostov, kar jih je prišlo za to slavnost v Moskvo. Goste je vodil ciprski nadškof Makarios. Obred je bil naporen. Trajal je polne 4 ure pri vročini 90 stopinj.

Režim se uradno ni brigal za slovesnost. Novi patrijarh ni zamudil prilike, da ne bi napravil običajnih poklonov sedanjemu režimu. V poklone je vpletel tudi običajni napad na ameriški "imperializem". Na moderne čase je spominjalo filmanje, pa tudi fotografski aparati so se počasi in plašno pokazali drug za drugim v katedrali. Pri filmanju ni bilo nobene ovire.

Dediči ubitih policajev naj dobijo posmrtnino $50,000

WASHINGTON, D.C. — Naša javnost je veliko premalo pazila na že star razglas levičarskih teroristov, da je treba pri vsaki priliki pobijati pred vsem varnostne organe. Kako veliko dajo levi teroristi na to idejo, priča dejstvo, da je bilo l. 1969 ubitih 86 policajev pri izvrševanju svojega poklica, l. 1970 pa že 100, letos pa doslej 51.

Kot se vidi, jemljejo teroristi svojo idejo o pobijanju policajev hudo zares. Zato je sedaj predsednik Nixon predložil Kongresu, naj pooblasti federalno upravo, da plača dedičem policajev, ki so zgubili življenje pri izvrševanju svojega poklica, po $50,000. Kongres bo gotovo brez oklevanja sledil predsednikovi pobudi.

Večina za povišanje vzdrževalnine kraljici

LONDON, Vel. Brit. — Znani tednik New Statesman je objavil, da je članek, v katerem se je delavski politik Crossman izjavil proti povečanju vzdrževalnine kraljici Elizabeti II., dobil kopo pisem v odgovor. Nad 60% vseh, ki so pisali, se je izjavilo, da je kraljici treba vdrževalnino povišati. Sedaj prejema za vzdrževanje dvora in vseh drugih uradnih opravkov $1,140,000 na leto.

Ženske dobijo delo

Gospodinja

Iščemo žensko za 2 odrasla, lep dom obdan z vrtovi, blizu transportacije. Lahko tu živi ali ne. Kličite 795-0564, Mrs. Davis.

—(7,9,11,14,16)

Delo za žensko

Iščemo žensko za hišno delo, en dan na teden.

Kličite 464-0488

—(111)

Male Help Wanted

CUSTODIAN

Part time. No experience necessary. Prefer handyman. 16 suites. Free rent; plus small salary. Children OK.

EX 1-3900 or LA 4-9565

(111)

Man wanted

English speaking house man and gardener. Must know how to drive. City references required. Permanent job.

SK 1-0044

—(110)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Velika zidana hiša je naprodaj na 53 St. in St. Clair, s teraso in garažo, velika klet, podstrešje, 3 spalnice, velika kopalnica zgoraj, 1-2 kopal. spodaj, kuhinja, jedilnica, dnevna soba, nove preproge, vetrna okna in vrata, hladilnik, štedilnik, miza in stoli. Zelo nizki davki. Kličite po 5. pop. 361-2863. (111)

LASTNIK PRODAJA

Zidano ranch hišo z 5 spalnicami in dvojno priključeno garažo na 2 aker zemlje na Chardon Road, Willoughby Hills. Več posebnosti. Kličite za sestanek in dajte ponudbo 943-3139 ali 481-6072

V Euclidu

Lastnik prodaja ranch hišo z 3. spalnicami, vgrajena kuhinjska oprema z pomivalnikom posod, polna klet z rekreacijsko sobo, garaža za 2 avta, patio, v srednjih tridesetih. Več posebnosti. Kličite za sestanek 731-8584. (112)

WILLOWICK — LASTNIK

prodaja čisti bungalov s 3 spalnicami, klet z rekreacijsko sobo, družinska soba, priključena garaža. Kličite 943-0401.

—(114)

V najem

Lepa opremljena soba in kuhinja se odda v najem moškemu na 1523 E. 41 St. Za pojasnila kličite 391-4026.

—(7,11 jun)

V najem

E. 75 severno od St. Clair Ave., 4 velike sobe, 2 spalnici, kopalnica, prenovljeno, $65 mesečno. Otroci dobrodošli.

HE 1-8613, EX 1-3900, LA 4-9565

(116)

Hiša naprodaj

V fari Marije Vnebovzete, School Ave., okolica, hiša za 2 družini, 4-4, 2 spalnici vsaka, 1 garaža, dober dohodek, spodaj na novo dekorirano. Lastnik pomaga financirati, 541-7011.

(2,4,7,10,11,15,17 jun)

Prijatel's Pharmacy

IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE

AID FOR AGED PRESCRIPTIONS

St. Clair Ave. & 68th St.; 361-4112

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

"Resnično," pravi Monte Cristo, "vaš Paris je posebno mesto in vaši Parižani nenavadni ljudje. Ali vidite, kako se prerivajo okoli mojega ubogega Alija, ki nima pojma o tem kaj naj to pomeni. Zagotavljam vas, če pride Parižan v Tunis, Carigrad, Bagdad ali Kairo, da nikjer ne napravijo kroga okoli njega.'"

"Vaši Orientalci so resni, mirni ljudje, ki si ogledajo samo to, kar si je vredno ogledati; toda verjemite mi, da vzbuja Ali to pozornost samo zato, ker je vaš in ste vi ta hip junak dneva."

"Resnično? In kaj mi je preskrbelo to naklonjenost?"

"Ej, vraga, vi sami, ki podarjate vprego za tisoč louisov, ki rešujete življenje ženam kraljevih prokuratorjev, ki pošljete pod imenom major Black dirkat svojega konja z jockeyem, ki ni večji kakor kak uistiti, ki končno dobivate zlate kupe ter jih podarjate lepim ženskam."

"In kdo, vraga, vam je povedal vse te moje neumnosti?"

"Presneto! Prvo gospa Danglars, ki umira hrepenenja, da bi vas videla, oziroma kazala drugim v svoji loži; drugo Beauchampov žurnal in tretje moja lastna iznajdljivost. Zakaj imenujete svojega konja Vampa, če hočete ostati nepoznani?"

"Ah, to je res," pravi grof, "to je bilo nepremišljeno. Toda povejte mi vendar, če ne pride grof Morcerf včasih v Opero. Gledal sem že po njem, a nikjer ga nisem mogel najti."

"Nocoj pride."

"In kam?"

"Mislim, da v ložo gospe baronice."

"Ali je ta krasna, mlada dama, ki je pri nji, njena hčerka?"

"Da."

"Glede nje moj poklon!"

Morcerf se nasmehne.

"O tem hočeva govoriti obširneje pri drugi priliki," pravi, "kako vam ugaja godba?"

"Katera godba?"

"No, ona, ki ste jo pravkar slišali."

"Če hočete slišati godbo, grof, pridite k meni večerjat."

"Toda slišal sem jo že, ko sem pri vas zajutrekoval."

"V Rimu?"

"Da."

"Ah, tedaj je Haydee igrala guslo. Da, uboga izgnanka se zabava včasih s tem, da mi igra pesmi svoje domovine."

Morcerf ne vpraša naprej, in tudi grof molči.

Ta hip se oglasi zvonec.

"Oprostite!" pravi grof, idoč proti svoji loži.

"Kaj?"

"Izročite grofici G . . . najlepše poklone od njenega vampirja."

"In baronici?"

"Tej povejte, če mi dovoli, da se ji pridem poklonit še nocoj."

Tretje dejanje se prične; tekom tega pride kakor je obljubil, v ložo gospe Danglars stari grof Morcerf.

Grof ni bil izmed onih, ki s svojim prihodom vzbujajo pozornost. Tudi ga ne opazi nihče razun onih, poleg katerih sede.

Toda Monte-Cristo ga opazi, in okoli ustnic mu zaigra lahek smehljaj.

Kar se tiče Haydee, ni videla ničesar razun odra, kakorhitro se je dvignilo zagrinjalo. Kakor vse priproste narave je vabilo tudi njo k sebi vse, kar je zahtevalo pozornost sluha in vida.

Tretje dejanje mine kakor navadno. Robert Mario izzove princa Granaškega, veličastni kralj konča, roko v roki s svojo hčerko, svoj obhod po odru, da pokaže svoj krasni žametasti plašč, nato pade zastor, in občinstvo se razkropi v foyer in na hodnike.

Grof zapusti svojo ložo in se prikaže nekaj trenotkov pozneje v loži baronice Danglars.

Baronici se izvije vsklik veselega presenečenja.

"Ah, dobrodošli, gospof grof!" vsklikne. "Resnično sem že dolgo želela prilike, da bi mogla svoji pismeni zahvali, ki ste jo pač prejeli, pridejati še ustmeno."

"O milostiva," pravi grof, ali se še vedno spominjate na to malenkost? Jaz sem na to res že popolnoma pozabil."

"Res? Toda to, za kar se ne pozabi, gospod grof, je, da ste rešili prihodnji dan mojo dobro prijateljico, gospo Villefort, iz nevarnosti, v katero sta jo spravila ista dva konja."

"Tudi v tem slučaju ne zaslužim zahvale, milostiva, kajti Ali, moj Nubijec je bil, ki je imel srečo, izkazati gospej Villefort te važno uslugo."

"In ali je bil tudi oni Ali," pravi Morcerf, "ki je rešil mojega sina iz rok rimskih banditov?"

"Ne, gospod grof," pravi Monte-Cristo in stisne roko, katero mu je ponudil general, "ne, in to pot sam sprejmem zahvalo, toda vi ste mi jo že izrekli, jaz sem jo že sprejel, in resnično, štejem si v srečo, da vas vidim še vedno hvaležnega. Počastite me vendar s tem, gospa baronica, da me predstavite svoji gospici hčerki."

"O, vi ste že predstavljeni, vsaj po imenu, kajti že dva ali tri dni govorimo samo o vas. Evgenija," nadaljuje baronica, obrnivši se k svoji hčeri, "grof Monte-Cristo."

Grof se pokloni; gospica Danglars lahko zgane svojo glavo.

"Pri sebi imate občudovanja vredno osebo, gospod grof," pravi Evgenija. "Ali je to vaša hčerka?"

"Ne, milostiva gospica," odvrne grof, ves osupel vsled te izvavredne prostodušnosti; "to je uboga Grkinja, katerej sem varuh."

"In kako se imenuje?"

"Haydee," odvrne Monte-Cristo.

"Grkinja!" zamrmra grof Morcerf.

"Da, grof," pravi gospa Danglars, "a povejte mi, če ste na dvoru All-Tebelinovem, kjer ste služili tako slavno, kdaj videli tako diven kostum kakor je ta, ki ga imamo pred očmi."

"Ah," pravi Monte-Cristo, "vi ste služili v Janini, gospod grof?"

"Bil sem generalni inšpektor paševih čet," odvrne Morcerf, "in moje malo premoženje — tega ne skrivam — mi je naklonila radodarnost slavnega albanskega poveljnika."

"Poglejte vendar!" sili gospa Danglars.

"A kam?" zajeclja Morcerf.

"Tjakaj!" pravi Monte-Cristo.

S temi besedami objame grofa z jedno roko ter se skloni z njim čez rob lože.

Ta hip opazi Haydee, katere oči so iskale Monte-Crista, njegov bledi obraz poleg obraza Morcerfovega, katerega je objemal.

Ta pogled vpliva na mlado deklico kakor pogled na Meduzino glavo. Zgane se naprej, kakor da hoče oba požreti s svojimi očmi, nato se ji izvije slaboten krik, ki ga pa slišijo vsi, ki so bili v njeni bližini, in isti hip se vrže onemogla nazaj.

Tudi Ali čuje krik in takoj odpre vrata.

"Povejte vendar, gospod grof, kaj se je zgodilo vaši varovanki! Zdi se, da je omedlela."

"Da," pravi grof, "toda ne vznemirjajte se, gospica; Haydee ima zelo razburljive živce in je zaradi tega zelo občutljiva za vse močne vonje; vonj, ki je zopern, ji lahko provzroči omedlevico. Toda," pravi in vzame iz žepa stekleničico, "tukaj imam sredstvo, ki ji pomaga."

In priporočivši se baronici in njeni hčeri s pogledom, stisne grofu in Debrayu roko ter zapusti ložo gospe Danglarsove.

Ko pride v svojo ložo, je Haydee še vedno bleda in ga komaj zagleda, ko jo prime za roko.

Monte-Cristo opazi, da so roke mlade deklice vlažne in mrzle kakor led.

"S kom si govoril tamkaj, gospod?" ga vpraša.

"Z grofom Morcerfom," odvrne Monte-Cristo, "ki je bil v službi tvojega svetlega očeta in priznava, da je njemu dolžan hvaležnost za svoje premoženje."

"Ah, bednik!" vsklikne Haydee. "Baš on je tisti, ki ga je prodal Turkom; in to premoženje je cena za njegovo izdajalstvo. Ali ti je bilo to neznano, moj ljubljeni gospod?"

"Slišal sem v Epiru nekaj o tem dogodku, a ga ne poznam natančneje. Pojdi, hčerka, in povej mi vse; to mora biti nekaj posebnega."

"O da, pojdi, pojdi! Če bi morala ostati še več časa nasproti temu možu, mi je prav tako, kakor da imam umreti."

In Haydee hitro vstane, se zavije v svoj burnus iz belega kašmirja, posejan z biseri in koralami, ter se hitro oddalji baš v hipu, ko se dvigne zagrinjalo.

(Dalje prihodnjič)

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

CLEANING WOMAN
Every Monday, 2 adults. Non smoker. Wilmette, Illinois
Call 256-0017 aft 5 p.m.
(112)

REAL ESTATE FOR SALE

VIC. BELMONT & LARAMIE
4 rm. cottage, 2 bdrms., mod. bath, low taxes, low down payment. Low $20's. Pvt. party. By appt.
PA 5-0096 & 692-4516
(110)

MT. PROSPECT — OPEN HOUSE WKENDS
New 6 rm. split level, 3 bdrms. with parquet flrs., 1½ baths, lge. fam. rm., 2 car garage, bsmt.
$40,900. Call 297-6064
(111)

2510 W. WALTON ST.
ESTATE must sell 3 sty. brk. 3-6 rm. apts. 1st flr. gas h.w. heat bal. gas space htrs. Immed. poss. 1st flr. apt. Only $850 needed to buy on FHA plan. Call Palewicz 9 to 5
AR 6-8266 or 8267
(111)

OPEN HSE. SUN. 1-5 P.M.
1711 N. Austin. Terrific loc. 2 flat brk. 5½s. Fin. porches, rec. rm., sep. h.w. ht. sys. Frplc. lg. 2 car garage. Mid $30's. By Owner.
ME 7-3059
(111)

CLARENDON HILLS - Stonegate 3 bdrms, fin. 4th bdrm. in bsmt., 2½ bath ranch, Sunken liv. rm., lge. patio, att. 2 car garage. Mid $60's.
325-4786
(111)

AURORA — 6 bdrm. ranch on 4½ rolling acres. Executive area. Woods, creek, pool, frplc., extras galore. 2 min. from E-W Tollway, 40 min. from Loop. $60's. Possible 5½% assum. By Owner. 896-6778
(111)

NA KITAJSKO? — Bela hiša daje prednost sen. M. Mansfieldu (na levi), vodniku demokratske večine, in sen. H. Scottu, vodniku republikanske manjšine v Senatu, kot prvima obiskovalcema rdeče Kitajske, če bo ta povabila kake uradne predstavnike ZDA.

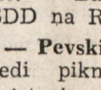

KOLEDAR *društvenih prireditev*

JUNIJ

13. — Otvoritveni piknik Slovenske pristave.

19.20. — Balincarska tekma v SDD na Recher Avenue.

20. — Pevski zbor Korotan priredi piknik na Slovenski pristavi.

20. — Društvo Triglav v Milwaukee, Wis., praznuje 10-letnico obstoja Triglav parka.

27. — Piknik Slovenske šole pri Sv. Vidu na Slovenski pristavi.

JULIJ

4. — Štajerski klub priredi piknik na Slovenski pristavi.

4. — Štajerski klub priredi piknik na Slovenski pristavi.

11. — Misijonska znamkarska akcija priredi piknik na Slovenski pristavi v korist slovenskih misijonarjev.

14. — Klub slovenskih upokojencev v Euclidu priredi piknik na farmi SNPJ.

17.—Perry Home Owners Assn. priredi ples nazvan "Little Europe Dance" v zgornji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Igrala bosta J. Pecon in L. Trebar od 8. do polnoči.

18. — Društvo KRAS Št. 8 ADZ priredi piknik v parku ADZ v Leroyju, Ohio. Pričetek ob dveh popoldne.

18. — Piknik DSPB Tabor na Slovenski pristavi.

25. — Slovenska šola v Collinwoodu priredi piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

1. — Slov. športni klub priredi piknik za svoje člane na Roundup Lake.

1. — Federacija KSKJ društev priredi letni Ohio KSKJ dan v parku sv. Jožefa na White Rd.

4. — Federacija klubov slov. upokojencev priredi piknik na farmi SNPJ.

8. — Štajerski klub priredi piknik v Zeleni dolini.

8. — Plavalne tekme in piknik na Slovenski pristavi.

14.-15. — Balincarska tekma v SDD na Recher Avenue.

15. — Katoliški veterani Post 1655 priredijo piknik na St. Clair-ju. Pazite na podatke.

22. — Fara Marije Vnebovzete priredi Žegnanjski festival v šolski dvorani.

22. — Društvo Najsv. Imena pri Sv. Vidu priredi piknik na Saxon Acres na White Rd.

22. — Društvo sv. Ane št. 4 ADZ priredi piknik na izletniških prostorih ADZ v Leroyju ob 60-letnici društvenega obstoja.

22. — Društvo Triglav v Milwaukeeju priredi v parku Triglav piknik s športnim dnem.

SEPTEMBER

5-6.—Piknik Slovenske pristave.

12. — Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ bo obhajalo 50-letnico svojega obstoja.

19. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo od 11.30 do 2. pop. v farni dvorani pri Sv. Vidu.

19. — Večerja z nad žarom pečenimi piškami in ples v SDD na Recher Avenue.

19. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

26. — Podružnica št. 50 SŽZ proslavi 40-letnico obstoja s kosilom in plesom v SDD na Recher Avenue.

26. — Društvo Slovenskih protikomunističnih borcev, Cleveland, priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

2. — Ameriška Bratska Zveza priredi večerjo in ples v SDD na Recher Avenue.

2. — DSPB Tabor priredi družabni večer v Slov. domu na Holmes Avenue.

3. — Kulturna društva v Euclidu priredijo koncert v SDD na Recher Avenue.

9. — Društvo Slovenskih protikomunističnih borcev, Cleveland, priredi Družabni vezer v farni dvorani pri Sv. Vidu.

10. — V SDD na Recher Avenue pripravi S.Ž.Z. št. 14 domačo "card party" ob 3. pop.

17. — Občni zbor Slovenske pristave v Lobetovi dvorani na Slovenski pristavi.

24. — Klub Ljubljana priredi v SDD na Recher Avenue večerjo in ples. Začetek ob 5. Igra Hohn Grabnar.

24. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi ob 2.30 popoldne v cerkveni dvorani "card party".

30. — Štajerski klub priredi martinovanje v avditoriju sv. Vida.

31. — Praznovanje slovenske zastave in narodnega praznika ob 3. popoldne v farni dvorani pri Sv. Vidu.

NOVEMBER

6. — Klub slov. upokojencev v Newburghu priredi letni banket v SND na E. 80 St. Začetek ob 5. uri.

7.—Glasbena Matica poda svoj jesenski koncert v SND na St. Clair Ave. Začetek ob 4. popoldne.

13. — Belokranjski klub priredi tradicionalno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

21. — Fara Marije Vnebovzete priredi Zahvalni festival v šolski dvorani.

20. in 21. — "Jesenski dnevi" pri Sv. Vidu.

21. — Jadran poda koncert ob 3.30 pop. v Slovenskem delavskem domu na 15335 Waterloo Rd.

21. — Pevski zbor Planina priredi koncert v SND na Stanley Avenue na Maple Heights. Začetek ob 4. popoldne.

28. — Dawn Choral Club SŽZ priredi ob 4. popoldne koncert v SDD na Recher Avenue.

DECEMBER

5 — Pevski zbor Slovan poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Avenue. Začetek ob 4. pop.

31. — SDD na Recher Avenue priredi SILVESTROVANJE v svojih prostorih.

1972

JANUAR

15. — Slov. športni klub priredi svoj običajni zimski ples v Slov. domu na Holmes Ave.

22. — "Pristavska noč" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

JUNIJ

4. — Društvo Prsv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ praznuje 50-letnico obstoja v JDND na W. 130 St.

- **Skupinska potovanja**
- **Potovanja posameznikov**
- **Najetje avtov evropskih in ameriških**
- **Vselitev ali obisk sorodnikov**

Oskrbi:

M. A. Travel Service

6516 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Phone 431-3500

NAROČITE SVOJIM DOBRIM OČETOM

AMERIŠKO DOMOVINO

KOT DARILO ZA

Očetovski dan

dne 20. junija 1971

Naročite telefonično: 431-0628

Naročite pismeno:

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Prosim, da pošiljate Ameriško Domovino kot moje darilo za Očetovski dan na sledeči naslov:

.....

.....

.....

Za to darilo pošiljam znesek $.....

Moje ime in naslov: .....

.....

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA VAM TISKA KRASNA POROČNA VABILA PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue **HEnderson 1-0628**

BELA HISA DALA PRIZNANJE POLJEDELSTVU — Na "Dan pozdrava poljedelstvu v ZDA" je bila na trati pred Belo hišo velika razstava poljedelskih strojev, pridelkov in celo živine. Slika kaže del razstavljenih strojev.